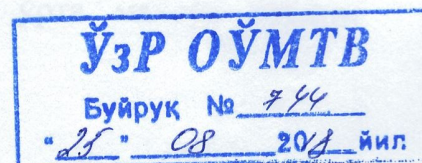

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
қўрамадаги Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими йўналишлари бўйича
ўқув-услубий ёрдамчилар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи қўрамадаги
2017 йил 418-сонли буйруқ дақиқ 4 - сонли йўналишда таъқулланган

5320300 – *Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга
ишлов бериш)* бакалаврият таълим йўналишининг малака талаблари

Тошкент

СЎЗ БОШИ

1. ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН ВА КИРИТИЛГАН:

- “Тошкент труба заводи” МЧЖ ҚҚ;
- “Universal technology va materiallar: МЧЖ;
- Тошкент давлат техника университети.

2. ТАСДИҚЛАНГАН ВА АМАЛГА КИРИТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги хузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи кенгашнинг 2018 йил «18» август даги 4 - сонли йиғилишида маъқулланган.

3. ЖОРИЙ ЭТИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги.

Мазкур малака талабни Ўзбекистон Республикаси ҳудудида расмий чоп этиш ҳуқуқи Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигига тегишлидир.

МУНДАРИЖА

Т/р	бет
1. <i>5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналишининг умумий таснифи</i>	4
1.1. Кўлланиш соҳаси.....	4
1.2. <i>5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи</i>	4
2. <i>5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар</i>	6
2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар	6
2.2. <i>5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари</i>	6
3. <i>5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар</i>	8
3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар	8
3.2. <i>5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми</i>	10

1. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналишининг умумий таснифи

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар тайёрловчи олий таълимнинг ўқув режа ва фан дастури асосида амалга оширилади, унинг назарий ва амалий машғулотларини тўлиқ ўзлаштирган, якуний давлат аттестациясидан муваффақиятли ўтган шахсга «бакалавр» малакаси (даражаси) ҳамда олий маълумот тўғрисидаги давлат намунасидаги расмий ҳужжат(лар) берилади.

Ўқув режа ва фан дастурининг меъёрий муддати ва мос малака(даража)си 1-жадвалда келтирилган.

1-жадвал

Ўқув режа ва фан дастурининг муддати ва битирувчиларнинг малака(даража)си

Ўқув режа ва фан дастурининг номи	Малака (даража)	Ўқув режа ва фан дастурини ўзлаштиришнинг меъёрий муддати
Бакалавриятнинг ўқув режа ва фан дастури	Бакалавр	4 йил

1.1. Қўлланиш соҳаси

1.1.1. Олий таълимнинг ушбу малака талаби **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши бўйича олий маълумотли бакалаврлар тайёрлаш ўқув режа ва фан дастурларининг ўзлаштирилишини амалга оширишда Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги барча олий таълим муассасалари учун талаблар мажмуини ифодалайди.

1.1.2. Олий таълим муассасаси мазкур бакалаврият таълим йўналиши бўйича кадрлар тайёрлаш ваколатига эга бўлганда малака талаб асосида ўқув режа ва фан дастурларини амалга ошириш ҳуқуқига эга деб ҳисобланади.

1.1.3. Малака талабининг асосий фойдаланувчилари:

– мазкур таълим йўналиши бўйича фан, техника ва ижтимоий соҳа ютуқларини ҳисобга олган ҳолда ўқув режа ва фан дастурларини сифатли ишлаб чиқиш, самарали амалга ошириш ва янгилаш учун масъул олий таълим муассасаларининг профессор-ўқитувчилари;

– таълим йўналишининг ўқув режа ва фан дастурларини ўзлаштириш бўйича ўқув-тарбия фаолиятини самарали амалга оширувчи барча ходимлари ва талабалари;

– ўз ваколат доирасида битирувчиларнинг тайёргарлик даражасига жавоб берадиган олий таълим муассасаларининг бошқарув ходимлари (ректор, проректорлар, ўқув бўлими бошлиғи, деканлар ва кафедра мудирлари);

– битирувчиларнинг тайёргарлик даражасини баҳолашни амалга оширувчи Давлат аттестация ва имтиҳон комиссиялари;

– олий таълим муассасасини молиялаштиришни таъминловчи органлар;

– олий таълим тизимини аккредитация ва сифатини назорат қилувчи ваколатли Давлат органлари;

– таълим йўналишини ихтиёрий танлаш ҳуқуқига эга бўлган абитуриентлар ва бошқа манфаатдорлар.

1.2. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналишибўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг таснифи

1.2.1. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналишибўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг соҳалари:

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналиши – фан ва техника соҳасидаги йўналишлар бўлиб, машинасозлик буюмларни ва металл конструкцияларни лойиҳалаш ва ишлаб чиқариш жараёнларини ўзлаштириш ва тадқиқот қилиш, машинасозлик ва металлларга ишлов беришда технологик машиналари ва жиҳозларини эксплуатация қилиш ва техник хизмат кўрсатишга йўналтирилган инсон фаолиятининг воситалари, усуллари ва услубларининг мажмуасини қамраб олади.

Йўналиш бўйича фан, техника, технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.2. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг объектлари:

- машинасозлик ва металлларга ишлов беришда технологик машиналари ва жиҳозлари;
- машинасозлик ва металлларга ишлов беришда технологик жараёнлари;
- машинасозлик буюмларни ва металл конструкцияларни лойиҳалаш.

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолияти қуйидагиларни қамраб олади:

- лойиҳалаш, жумладан автоматлаштирилган лойиҳалаш, методларини тадқиқот қилиш;
- машинасозлик буюмларни ва металл конструкцияларни лойиҳалаш ва ишлаб чиқариш жараёнларни тадқиқот қилиш;
- лойиҳалаш жараёнларини таҳлил қилиш, синтезлаш ва оптималлаштириш, маҳсулот сифатини таъминлаш ва сертификация (шу жумладан халқаро) методларини қўллаш;
- машинасозлик ва металлларга ишлов беришда ишлаб чиқариш технологик жараёнлари бўйича математик моделларини қўллаш;
- машинасозлик буюмларни ва металл конструкцияларни лойиҳалашда муҳандислик ҳисоблари, алгоритмлари ва математик таъминотини ишлаб чиқиш;
- компьютер технологиялари ва дастурланиши;
- машинасозлик ва металлларга ишлов беришда технологик машиналари ва жиҳозларига техник хизмат кўрсатиш ва эксплуатация қилиш стратегиясини белгилаш ва қўллаш;
- тизимли ёндошув механизмларини татбиқ этиш;
- дастурий таъминот, ахборот-коммуникация технологияси ва инженериясидан фойдаланиш.

Йўналиш бўйича фан, техника, технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият объектларида қўшимча ўзгаришлар бўлиши мумкин.

1.2.3. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятларининг турлари

- Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) фаолиятда;
- лойиҳавий-конструкторлик фаолиятида;
- ташкилий-бошқарув;
- ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш;
- илмий-тадқиқот;
- педагогик (умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида).

Йўналиш бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда бакалаврларнинг касбий фаолият соҳаларида қўшимча ва ўзгаришлар бўлиши мумкин.

Таълим йўналиши бўйича тайёрланган бакалаврлар касбий фаолиятларининг муайян турлари таълим жараёнининг манфаатдор иштирокчилари билан ҳамкорликда олий таълим муассасаси томонидан аниқланади.

1.2.4. Таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий мослашув имкониятлари

Таълим йўналиши бўйича бакалавр педагогик қайта тайёрлашдан ўтгандан сўнг ўрта махсус, касб-хунар таълим муассасаларида махсус фанларни ўқитиши мумкин.

1.2.5. Таълимни давом эттириш имкониятлари

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалавр касбий тайёргарликдан кейин:

- 5A320302 – *Машинашунослик*;
- 5A320308 – *Пайвандлаш ишлаб чиқариши технологияси ва жиҳозлари*;
- 5A320317 – *Металлургия машина ва жиҳозларидан фойдаланиш ва таъмирлаш* магистратура мутахассисликлари бўйича икки йилдан кам бўлмаган муддатда ўқишни давом эттириши мумкин.

Шунингдек, ўрнатилган тартибда мустақил тадқиқотчилик асосида илмий-тадқиқот ишларини олиб бориши мумкин.

2. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар

2.1. Бакалаврларнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган умумий талаблар:

- дунёқараш билан боғлиқ тизимли билимларга эга бўлиши; гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар асосларини, жорий давлат сиёсатининг долзарб масалаларини билиши, ижтимоий муаммолар ва жараёнларни мустақил таҳлил қила олиши;

- Ватан тарихини билиши, маънавий миллий ва умуминсоний қадриятлар масалалари юзасидан ўз фикрини баён қила олиши ва илмий асослай билиши, миллий истиқлол гоёсига асосланган фаол ҳаётий нуқтаи назарга эга бўлиши;

- табиат ва жамиятда кечаётган жараён ва ҳодисалар ҳақида яхлит тасаввурга эга бўлиши, табиат ва жамият ривожланиши ҳақидаги билимларни эгаллаши ҳамда улардан замонавий илмий асосларда ҳаётда ва ўз касб фаолиятида фойдалана билиши;

- инсоннинг бошқа инсонга, жамиятга ва атроф муҳитга муносабатини белгиловчи ҳуқуқий ҳамда маънавий мезонларни билиши, касб фаолиятида уларни ҳисобга ола билиши;

- ахборот йиғиш, сақлаш, қайта ишлаш ва улардан фойдаланиш усулларини эгаллаган бўлиши, ўз касб фаолиятида мустақил асосланган қарорлар қабул қила олиши;
- тегишли бакалаврият йўналиши бўйича рақобатбардош умумкасбий тайёргарликка эга бўлиши;
- янги билимларни мустақил эгаллай билиши, ўз устида ишлаши ва меҳнат фаолиятини илмий асосда ташкил қила олиши;
- соғлом турмуш тарзи ва унга амал қилиш зарурияти тўғрисида илмий тассавур ҳамда эътиқодга, ўзини жисмоний чиниқтириш уқув ва кўникмаларига эга бўлиши лозим.

Бакалавр:

- таълим йўналишлари бўйича олий маълумотли шахслар эгаллаши лозим бўлган лавозимларда мустақил ишлашга;
- тегишли бакалаврият йўналишлари доирасида танланган мутахассислик бўйича магистратурада олий таълимни давом эттиришга;
- кадрларни қайта тайёрлаш ва малака ошириш тизимида қўшимча касб таълими олиш учун тайёрланадилар.

2.2. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврларнинг касбий фаолиятларига қўйиладиган малака талаблари

Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) билан боғлиқ бўлган фаолиятда:

- *пайвандлаш технологияси бўйича буюмларни ишлаб чиқариши;*
- *пайвандлаш ишлаб чиқариши бўйича буюмларини лойиҳалаш учун дастлабки ахборот маълумотларни йиғиш ва таҳлил қилиши;*
- *техник топшириққа мувофиқ детал ва машинасозлик конструкцияларини узелларини ҳисоблаш ва лойиҳалаш ҳамда лойиҳалашнинг автоматлаштирилган стандарт воситаларини қўллаш;*
- *пайвандлаш ишлаб чиқариш технологияси бўйича буюмларни тайёрлашда технологик шартларга риоя қилинишини назорат қилиши;*
- *иш ўринларни ташкил қилиш ва уни технологик жиҳозларини жойлаштириши билан техник жиҳозлаш;*
- *компьютер технологиялари ва дастурланиши;*
- *ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириши учун технологик жиҳозларга хизмат кўрсатиши;*
- *ишлаб чиқариш участкаларида технологик жараёнларни сифатини менеджменти техник ҳужжатларини тайёрлаш;*
- *технологик ва ностандарт жиҳозларни конструкциясини яратишда ахборот технологияларидан фойдаланиши;*
- *фаолият объектларининг ҳолатини таҳлил қилиши;*
- *технологик тизимлар ва ускуналар синовини ўтказиш методикасини ишлаб чиқишда қатнашиши.*
- **замонавий қайта ишлаш технологик жараёнларни қўллаш ва уни ривожлантириш йўллариини ишлаб чиқиш қобилиятларига эга бўлиши лозим.**

Лойиҳавий-конструкторлик фаолиятида:

- *технологик регламент асосида ишлаб чиқариш жараёнларини танлаш, хом ашёларга ишлов бериш ва маҳсулотларни ишлаб чиқариш лойиҳасини тузишни амалга ошира олиши;*
- *автоматлаштирилган тизимларнинг инструментал воситалари ва муҳитларини ривожлантириш ва улардан фойдаланиш қобилиятига эга бўлиши;*
- *лойиҳавий ва дастурий ҳужжатларни ишлаб чиқиш;*

– амалиётда ахборот технологияларнинг халқаро ва касбий стандартларини, замонавий парадигма ва методологияларни, инструментал ва ҳисоблаш воситаларини тайёргарлик ихтисослигига мос равишда қўллаш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Ташкилий-бошқарув фаолиятида:

- ишлаб чиқариш фаолияти сифатини бошқариш жараёнларини ишлаб чиқиш ва татбиқ қилиш;
- ишлаб чиқариш жараёнларини амалга ошириш учун зарур бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари ва ресурсларини режалаштириш;
- замонавий ахборот технологиялар тизимини яратиш ва улардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлган ишлаб чиқариш жараёнлари мониторинги ва сифатини баҳолаш методлари ва механизмларини ишлаб чиқиш;
- атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мос келиши борасида ишлаб чиқариш жараёнларини назорат қилиш;
- касбга оид муаммолар ечимларини амалиётга татбиқ этиш;
- ишлаб чиқариш жараёнида сифатни бошқариш;
- ижрочилар жамоаси ишини ташкил қилиш;
- фикрлар ҳар хил бўлган шароитда бошқарув қарорларини қабул қилиш;
- бирламчи ишлаб чиқариш звено ишини ташкил қилиш ва уни бошқариш;
- бажараётган фаолияти бўйича иш режасини тузиш ва уни бажариш, назорат қилиш ва амалга оширган ишининг натижаларини баҳолаш;
- ишлаб чиқариш жараёнларининг атроф-муҳит муҳофазаси, ёнғин, техника ва меҳнат хавфсизлиги талабларига мослигини мониторинг қилиш қобилиятига эга бўлиши керак.

Ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш фаолиятида:

- пайвандлаш ишлаб чиқаришда қўлланиладиган асбоб-ускуналар, машиналар ва пайвандлаш ишлаб чиқаришнинг намунавий технологик жараёнларни ишлаб чиқиш ва уларни қўллаш;
- участка, цех, бўлим технологи бўлиб ишлаш, амалдаги ишлаб чиқариш цехини эксплуатация қилиш;
- хом ашё, ёрдамчи материаллар ва маҳсулотларнинг сифатини назорат қилиш;
- ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва такомиллаштириш бўйича технологик ечимларни ишлаб чиқиш;
- технологик схемаларни таҳлил қилиш ва технологик параметрларни ҳисоблаш;
- амалдаги технологик асбоб-ускуналарнинг ишлашини таъминлаш, уларни яроқли ҳолатда ушлаб туриш ва қайта тиклаш;
- касбий этика кодексига риоя қилиш;
- машинасозлик буюмлар технологияларининг лойиҳасини тизимли ёндошув асосида автоматлаштирилган равишда ишлаб чиқишни такомиллаштириш;
- бажарилаётган тажриба-конструкторлик ва амалий ишлар мавзуси бўйича математик, ахборот ва имитацион моделларни ишлаб чиқиш ва тадқиқ қилиш;
- асбоб-ускуналар, қурилмалар, механизмлар ва жиҳозлар, уларнинг ишчи қисмлари параметрлари ва иш ҳолатини ташхис синовларидан ўтказиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Илмий-тадқиқот фаолиятида:

- техник воситалар, тизимлар, жараёнлар, қурилмалар, материаллар ва янги турдаги заготовка, детал ва буюмларни прокат ишлаб чиқариш усулида олиш технологиясини амалиётга татбиқ этиш, прокат ишлаб чиқариш жиҳозлари ва автоматлаштирилган линияларни синовдан ўтказишда зарур бўлган ташкилий ишларда иштирок этиш;
- республика ва ҳорижда чоп этилган пайвандлаш ишлаб чиқариш технологиясига оид илмий-техник ахборотларнинг илмий манбаларини ўрганиш;
- илмий-тадқиқот ишларини бажаришда бевосита иштирок этиш;

- мавзу (топширик) бўйича илмий-техникавий маълумотларни йиғиш, ишлов бериш, таҳлил қилиш ва олинган маълумотларни тизимлаштиришда иштирок этиш;
- илмий-тадқиқот натижаларини ва ишланмаларни амалиётга татбиқ этишда қатнашиш қобилиятига эга бўлиши лозим.

Педагогик фаолиятида (умуми ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими тизимида):

- умумий ўрта, ўрта махсус касб-хунар таълим тизимининг таълим муассасаларида тайёргарлик йўналишида назарда тутилган ўқув фанлари бўйича юқори молекулали бирикмалар, ишлаб чиқариш технологияси ва қайта ишлаш технологияси фанлардан замонавий ахборот ва педагогик технологиялардан фойдаланиб назарий ҳамда амалий машғулотларни ўтказиш;

- ўқув жараёнини ташкил этиш ва ўтказилишига кўмаклашиш, тадқиқотларда иштирок этиш, маълумотларни тўплаш, умумлаштириш ва таҳлил этиш;

- ўқитилаётган фанлар бўйича дарс машғулотларини ўтказиш учун зарур бўлган ўқув-методик ҳужжатларни шакллантириш, тузиш ва уларни татбиқ этиш;

- мустақил таълим ва ижодий қидирув натижасида ўқитилаётган фан ҳамда педагогик фаолият соҳасидаги методлар, воситалар ва шакллар жабҳаларида ўз-ўзини мунтазам такомиллаштириб бориш қобилиятларига эга бўлиши лозим.

3. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурлари умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узлуксизлик ва узвийлик таъминланишини инобатга олган ҳолда ишлаб чиқилиши ва талабаларнинг қуйидаги мажбурий фанлар блокларини ўзлаштиришини назарда тутиши зарур:

гуманитар ва табиий-илмий;

умумкасбий;

ихтисослик;

қўшимча.

Касб фаолияти кўникмаларини эгаллаш учун малака амалиётлари ўтилиши назарда тутилиши шарт.

Ўқув режалар мажбурий ўқув фанлари билан бир қаторда талабалар танлаган фанларни ҳам ўз ичига олиши шарт.

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режаси ва фанлар дастурларини ўзлаштиришда талабаларнинг ўқув фанларига оид бир қанча масалалар ва муаммолар бўйича мустақил билим олиши назарда тутилиши лозим.

Бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасига мувофиқ равишда якуний давлат аттестацияси билан тугалланиши шарт.

3.1. Ўқув режа фанлари блоклари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар Гуманитар ва табиий-илмий фанлар блоки:

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланадиган олий таълимнинг бакалаврият таълим йўналишлари ўқув режаларидаги гуманитар фанларга қўйиладиган умумий талаблар асосида белгиланади.

умумий ўрта ва ўрта махсус, касб-хунар таълими билан узлуксизлик ҳамда узлуксизликни инобатга олган ҳолда ахборот технологиялари ва жараёнларни математикмоделлаштириш, ахборот тўплаш, уларни қайта ишлаш ва узатиш усулларининг металлларга босим билан ишлов бериш соҳасидаги ўрни ва аҳамияти ҳақида олий даражадаги тасаввурларни шакллантириши;

табiiй ва илмий фанларнинг ўзаро фундаментал бирлиги; замонавий табiiй ҳодисаларни тадқиқ этиш концепцияси; табиатдан оқилона фойдаланиш ва инсон фаолиятининг экологик тамойиллари; табиатга путур етказмайдиган технологиялар яратиш истиқболлари ҳақидаги илмий тасаввурларни шакллантириши;

табiiй-илмий фанларнинг асосий қонунларидан фойдалана олиши, математик анализ ва моделлаш, назарий ва экспериментал тадқиқот методларини қўллай олишни шакллантириши;

мантқиқий фикрлашни ривожлантириши, муҳандислик масалаларини қўйиш ва математик усуллардан фойдаланиб ечимларни топа билиши, тадбиқий муҳандислик масалаларини математик моделлаштириши ва ечиши, олий математикага доир адабиётлардан мустақил фойдаланиши;

информацияни олиш, сақлаш, қайта ишлаш ва узатишнинг асосий методлари, усуллари ва воситаларидан фойдаланишни эгаллаган бўлиши;

саноқ тизимларида ишлаши, ЭҲМнинг ички ва ташқи қурилмалари, Windows амалиёт тизимида папка ва файллар яратиши, улар устида амаллар бажариши, MS Word, MS Excel, MS Power Point, MS Access дастурларида ҳужжат яратиши ва қайта ишлаши, компьютер тармоқларида ишлаши, улардан ўзига керакли маълумотларни излаши ва фойдаланиши, ўз маълумотларини узатиши, объектга йўналтирилган дастурлаш тили ёрдамида чизиқли, тармоқланишли, такрорланишли ва мураккаб жараёнларни дастурлаштиришни эгаллаган бўлиши;

физикавий моделларни тадқиқ қилиш; ишлаб чиқариш жараёнларида ва техникавий объектларда энг оддий физикавий тизимларнинг моделларидан фойдаланиш; физика фанининг турли бўлимларига характерли бўлган қийматларнинг сонли тартибини ўлчаш ва баҳолашни эгаллаган бўлиши;

кимёвий тажрибаларни бажаришда керакли ускуна, реактив ва жиҳозлардан фойдалана олиши; олинган билим ва кўникмалари асосида экологик вазиятни назорат қилиши ва саноатда ва кундалик ҳаётда қўллаши;

жисмларнинг мувозанат тенгламалари, механиканинг асосий қонунлари, теоремалари, принциплари, ҳаракатнинг устиворлиги ва барқарорлиги, механик системанинг ҳаракати ва мувозанатини билиши;

ҳаракат содир бўлаётган фазо ва унинг хоссаларини ҳамда ишлаб чиқариш технологик жараёнларига энг содда физик ва математик моделларни қуриш ва бу моделлар асосида технологик жараённи барқарорлигини таъминлаши;

экологик дунёқараш шаклланган бўлиши, экологиянинг концептуал асосларини билиши;

атмосферани заҳарли газлардан тозалашда катализатор, адсорбент ва абсорбент танлаши; атмосферани чанглардан тозалашда ювувчи эритмани танлаши; оқава сувларни физик-кимёвий ва кимёвий усулда тозалашда кимёвий реагент танлаши ва уларни ишлатишда хавфсизлик техникасига риоя қилиши; катализатор, сорбент ва ювувчи эритмаларнинг хоссаларини ва сифат кўрсаткичларни аниқлай олиши;

ишлаб чиқариш технологиялари таълим соҳаси учун зарур бўлган математик ва табiiй-илмий фанларнинг назарий ва илмий асосларини шакллантириши лозим.

Умумқасбий фанлар блоки:

математик ва табiiй-илмий фанлар билан ихтисослик фанлари ўртасида илмий ва назарий боғлиқликни таъминлаши;

ихтисослик фанларини ўрганиш ва чуқур эгаллаш учун зарур бўлган фундаментал умумқасбий билимларни, амалий кўникма ва уқувларни шакллантириши;

умумқасбий вазифаларни ҳал этишда фан ва таълимнинг замонавий муаммоларига доир билимлардан фойдаланишга тайёрлаши;

умумқасбий вазифаларни муваффақиятли амалга оширишга доир ахборий-дидактик таъминотни яратиш малакасини таркиб топтириши;

моделли тасаввурларни, тажриба усуллари ва олинган натижаларни қайта ишлаш йўриқларига оид билимларни амалда қўллаш кўникмаларини таъминлаши;

Давлат стандартлаштириш тизими ва конструкторлик ҳужжатларининг ягона тизими талаблари асосида муҳандислик чизмаларни тузиш тартиби ва қоидаларини; йиғиш чизмаларини ўқиш ва деталларга ажратиш талабларини; йиғиш чизмаларини бажариш талабларини билиши ва улардан фойдалана олиши;

конструкторлик ҳужжатларининг ягона тизими ва Давлат стандарти талаблари асосида муҳандислик объектларининг чизмаларни тузиш ва ўқиш кўникмаларига эга бўлиши;

корхонани бошқариш асосларини; корхонани бошқаришдаги иқтисодий-математик усулларини; бошқарувчи ходимларни шакллантириш жараёнини; корхонанинг ҳаёт циклини билиши ва улардан фойдалана олиши;

талаб ва таклиф назариясидан фойдаланиш; бизнес-режани ишлаб чиқиш кўникмалари шаклланган бўлиши;

хавфсизликни таъминлаш тамойиллари, услублари ва воситаларини таҳлил қилишни; фаолиятнинг хавфсиз шароитларини лойиҳалашни; ишлаб чиқариш санитарияси ва меҳнат гигиенасини; ҳаётфаолияти хавфсизлигини таъминлаш соҳасида қабул қилинган қонун ҳужжатлари ва бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларнинг асосий талабларини билиши;

ишлаб чиқариш тармоқларида хавфсиз иш шароитини ташкил этишни; зарарсиз иш шароитини таъминловчи умумий ва шахсий ҳимоя қилиш воситаларидан фойдаланиш кўникмаси шаклланган бўлиши;

машинасозлик саноати ишлаб чиқариш маҳсулотлари сифатини ва самарадорлигини ошириш масалаларини мустақил ечиш, ўзаро алмашувчанликнинг асосий принципларини қўллаш кўникмаси шаклланган бўлиши;

машинасозлик соҳаларида ишлатиладиган детал, заготовка, узел ва бошқалар учун билимларга асосланаган ҳолда талабалар материаллар танлаб олиш; қуймакорлик, босим остида, пайвандлаб заготовка тайёрлаш, уларга металл кесиш дастгоҳларида, электрфизикавий усулларда ишлов бериш, ҳамда деталлар ишчи юзаларини пухталаш усулларини қўллай олиш кўникмаси шаклланган бўлиши;

конструкция ва конструкция элементларини мустаҳкамликка, бикрликка устиворликка ва чидамлилиқка ҳисоблашни билиши;

механизмларни оптимал параметрларини аниқлаш; конкрет механизмларни ҳисоблашда ЭҲМда ҳисоблаш дастурларини ишлаб чиқиш; машина ва механизмларнинг кинематик ва динамик параметрларини аниқлашда ўлчов асбоб-ускуналаридан фойдаланиш кўникмаси шаклланган бўлиши;

юритмаларни тузиш, узатмаларни кинематик ҳисоблаш, узатма, вал ва ўқлар, подшипниклар ва бирикмаларни ишчанлик қобиляти бўйича лойиҳаловчи ва текширувчи ҳисобларни бажариш кўникмаси шаклланган бўлиши;

лойиҳалаш ва унинг асосий босқичларининг мақсадлари ва вазифаларини аниқлаш; техникавий объектларнинг математик моделларини тузиш; АЛТни ҳар хил таъминлашни лойиҳалаш кўникмаси шаклланган бўлиши;

прокатлаш ва механик ишлов бериш технологик жараёнларини лойиҳалаш, ўлчамлар занжирларини ҳисоблаш, технологик жараёнларнинг техник иқтисодий кўрсаткичларини баҳолаш кўникмаси шаклланган бўлиши;

пайвандла ишлаб чиқариш асосларини ва унда қўлланиладиган қиздириш қурилмаларини билиши, уларни таҳлил қилиш ва қўллаш кўникмаси шаклланган бўлиши;

машинасозлик буюмларни ва металл конструкцияларни лойиҳалаш ҳамда машинасозликда цех ва бўлимларни лойиҳалаш кўникмалари шаклланган бўлиши;

машинасозлик буюмларини назорат қилиш кўникмаси шаклланган бўлиши;

талабаларни Кадрлар тайёрлаш миллий дастури асосида ўқувчиларни маънавий-ахлоқий тарбиялаш ва таълимни самарали ташкил этишга ўргатиш лозим.

Ихтисослик фанлар блоки:

тегишли бакалаврият таълим йўналиши бўйича махсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва ўқувларини шакллантириши;

Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналиши бўйича мувофиқ касб фаолияти соҳаларида эришилган асосий ютуқлар, муаммолар ва уларнинг ривожланиш истиқболлари ҳақида тасаввур ҳосил қилиши;

Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналиши бўйича махсус билимларни, касб фаолияти кўникмалари ва ўқувларини шакллантириши;

ихтисосликнинг аниқ касбий ва илмий йўналишлари билан таништириш, касб фаолияти хусусиятлари, фаолиятнинг устувор жиҳатлари, малакавий талаб ҳамда эгалланиши зарур бўлган асосий малакаларни таркиб топтириши;

касбий-йўналтирилган талаблар, ижтимоий маданий сифатлар, мутахассисликка хос бўлган сифатлар (касбий йўналганлик, билимдонлиги, касбий лаёқат)ни ривожлантириши;

муҳандисча фикрлашни ривожлантириши ва ўз соҳасидаги муҳандислик масалаларини мустақил режалаштириб ечишга қодир бўлган бакалаврни тайёрлаши;

Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналишидаги объектлар ва жараёнларни, жумладан амалий дастурлар пакетларини ва математик моделлаштиришнинг элементларини қўллаб, тадқиқот қилиш қобилиятини шакллантиришга кўмаклашиши;

талабанинг муайян магистратура мутахассислиги бўйича келгусида таълимни давом эттиришга онгли муносабатда бўлишига кўмаклашиши лозим.

Қўшимча фанлар блоки:

таълим йўналиши талабаларнинг умумкасбий ва ихтисослик фанлари бўйича қўшимча равишда чуқур билим олишга бўлган эҳтиёжини қондириши;

меҳнат бозорида рақобатбардошликни таъминлаши ҳамда таълим хизматлари соҳалари ривожини жадаллаштириши;

таълим сифатига қўйилаётган талаблар ва меҳнат бозори конъюктураси тез ўзгараётган шароитда бакалаврият таълим йўналишлари бўйича ўқув режалар ва фан дастурларининг сафарбарлиги ва мослашувчан бўлишини таъминланиши;

касбий фаолият стратегияси ва тактикасини тўғри танлай олиш, касбий нуқтаи назарнинг барқарорлигини таъминлаши лозим.

Танлов фанлари:

Таълим йўналиши бўйича фан, техника ва технологияларнинг замонавий ютуқлари, кадрлар буюртмачилари талабларидан келиб чиққан ҳолда танлов фанларининг таркиби ва уларнинг мазмунига қўйилган талаблар ОТМ Кенгаши томонидан белгиланади.

3.2. 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалаврият таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми

Барча турдаги аудитория ва аудиториядан ташқари ўқув ишларини ўз ичига олган ўқув юкласининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 54 соат қилиб белгиланади. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда (кундузги) ўқиш шакли учун аудитория машғулотларининг энг юқори ҳажми ҳафтасига 30 соатгача қилиб белгиланиши мумкин.

Ўқишнинг норматив муддати тўрт йил бўлгани ҳолда ўқув жараёни 204 ҳафта давом этиши зарур.

Ўқув даврининг умумий ҳажми қуйидагича тақсимланади:

Назарий ва амалий таълим	-	62,8 %
Аттестациялар	-	8,8 %
Таътил	-	14,7 %
Малакавий амалиёт	-	10,8 %

Битирув малакавий иши	-	2,9 %
Назарий таълим ҳажми фанлар блоклари бўйича қуйидагича тақсимланади:		
Гуманитар ва табиий-илмий фанлар	-	30 %
Умумқасбий фанлар	-	38 %
Ихтисослик фанлари	-	25,3 %
Қўшимча фанлар	-	6,7 %

Ўқув йилида таътил даврининг умумий ҳажми 6 - 10 ҳафта қилиб белгиланади.

Таълим шакллари

таълим шакллари турли компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объект, касбий фаолият соҳаси, бакалавриятнинг асосий ўқув режа ва фан дастури, ҳақув, қонун, қарор, олий таълим, ўқув жараёни, магистратура, консалтинг, лойиҳалаш, менежмент, билим малакавий иш, баҳолаш, сифат назорат, таълим аттестацияси, муштарак таълим, ўқув фанлари блока, мундарижа, олий таълим муассасаси, таълим жараёни, профил, амалиёт объект, кадрлар сифати, қўллама қўллаш, сифат назорат, ақлий даялат назорати, даялат-жамоатчилик назорати, таълим назорат, моддий-техника база.

Библиографик маълумотлар

УДК002: 651. 1/7ТурухТ 55

ОКС01.040.01

Таянч сўзлар:

касбий фаолият тури, компетенция, модуль, таълим йўналиши, касбий фаолият объекти, касбий фаолият соҳаси, бакалавриятнинг асосий ўқув режа ва фан дастури, қонун, қоида, қарор, олий таълим, ўқув жараёни, магистратура, консалтинг, лойиҳа-қидирув, малака амалиёти, битирув малакавий иш, баҳолаш, сифат назорат, давлат аттестацияси, мустақил таълим, ўқув фанлари блоки, мундарижа, олий таълим муассасаси, таълим жараёни, профиль, амалиёт объекти, кадрлар сифати, юклама, юклама ҳажми, ички назорат, якуний давлат назорати, давлат-жамоатчилик назорати, ташқи назорат, моддий-техник база.

Классификация	Ҳисса	Ҳисса
1.00	Физика	184
1.01	Космос	450
1.02	Космос	213
1.03	Экология	117
1.04	Ташқи фанлари	72
1.05	Ташқи фанлари	78
2.00	Умумий касбий фанлар	432
2.01	Касбий психология	70
2.02	Чизиқ геометрия ва муҳандислик графикаси	210
2.03	Соҳа иқтисодиёти ва менежмент	88
2.04	Ҳаёт фарқияти хавфсизлиги	48
2.05	Метрология ва стандартизация	120
2.06	Мағоза-дўшхона ва кўча-кўчалар инжиниринг технологияси	240
2.07	Назарий механика	
2.08	Механика (МК, ММН, МД)	
2.09	Электротехника ва электроника	
2.10	Гидродинамика ва гидравлик техникаси	
2.11	Гидравлика ва гидротехника-қурилувлар	
2.12	Ишончлилиқ технологияси асослари	
2.13	Ўсимлик бирикмаларнинг гуллари, қучмағилар ва деформациялари	180
2.14	Ўсимликларнинг асосий услублари	360
2.15	Ташқи фанлари	270
3.00	Иқтисодиёт фанлари	1752
3.01	Ўсимликлар жараёндорлиги таълими	376
3.02	Ўсимлик конструкторлиги таълими	374
3.03	Технологик таълим ва таълим - таълим	192
3.04	Экспертлик таълим ва таълим ва таълим	218
3.05	Ўсимлик таълим ва таълим	192
3.06	Ташқи фанлари	440
4.00	Билим фанлари	453
	Жами	6112
	Малака амалиёти	1188
	Битирув малакавий иш	324
	Аттестациялар	972
	Жами	2474
	Жами	8586

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) йўналиши бўйича таълим дастурининг тузилиши

Т/р	Фанлар блоклари, интеграллаштирилган курслар ва блокларнинг номлари	Умумий юкламанинг ҳажми, соатларда
1	2	3
1.00	Гуманитар ва табиий-илмий фанлар	2058
1.01	Ўзбекистон тарихи	78
1.02	Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси.Фуқаролик жамияти	90
1.03	Фалсафа	128
1.04	Диншунослик	64
1.05	Ўзбек (рус) тили	150
1.06	Хорижий тил	356
1.07	Жисмоний тарбия ва спорт	128
1.08	Техник тизимларда ахборот технологиялари	184
1.09	Олий математика	420
1.10	Физика	218
1.11	Кимё	112
1.12	Экология	72
1.13	Танлов фанлари	58
2.00	Умумқасбий фанлар	2652
2.01	Касбий психология	70
2.02	Чизма геометрия ва муҳандислик графикаси	240
2.03	Соҳа иқтисодиёти ва менежменти	88
2.04	Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги	88
2.05	Метрология ва стандартлаштириш	120
2.06	Материалшунослик ва конструкцион материаллар технологияси	240
2.07	Назарий механика	120
2.08	Механика (МҚ, ММН, МД)	410
2.09	Электротехника ва электроника	120
2.10	Термодинамика ва иссиқлик техникаси	120
2.11	Гидравлика ва гидропневмо- юритмалар	120
2.12	Машинасозлик технологияси асослари	120
2.13	Пайванд бирикмаларнинг турлари, қучланишлар ва деформациялари	166
2.13	Пайвандлашнинг асосий услублари	360
2.14	Танлов фанлари	270
3.00	Ихтисослик фанлари	1752
3.01	Пайвандлаш жараёнларининг назарияси	416
3.02	Пайванд конструкцияларини лойihalаш	224
3.03	Технологик машиналар ва жиҳозларни таъмирлаш	192
3.04	Эритиб пайвандлаш технологияси ва жиҳозлари	288
3.05	Босим остида пайвандлаш	192
3.06	Танлов фанлари	440
4.00	Қўшимча фанлар	450
	Жами	6912
	Малака амалиёти	1188
	Битирув малакавий иши	324
	Аттестациялар	972
	Жами	2484
	ҲАММАСИ:	9396

Ишлаб чикувчилар, келишилган асосий турдош олий таълим муассасалари ҳамда кадрлар истеъмолчилари

ИШЛАБ ЧИҚИЛГАН:

Ислом Каримов номидаги
Тошкент давлат техника университети

Ректор С.М. Турабджанов

2018 йил « 2 » август

«В.Д. Галлерин номидаги
Тошкент труба заводи» ҚҚ МЧЖ

«Universal texnology
va materiallar» МЧЖ

Бош муҳандис

Колотова А.В.

Директор Ж.Н. Садыков

2018 йил « 2 » август

М.Ў.

КЕЛИШИЛГАН:

Ўзбекистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги
ҳузуридаги
Олий ва ўрта махсус касб-хунар
таълимни
ривожлантириш маркази

Директор Б.Х. Рахимов

2018 йил « 5 »
М.Ў.

Ўзбекистон Республикаси
Фанлар Академиясининг
Механика ва иншоотлар сейсмик
мустаҳкамлиги
институтини

Директор в.б. Х. Сағдиев

2018 йил « 6 » август

М.Ў.

Тошкент кимё технологиялари
институтини

Ректор Ш. Муталов

2018 йил « 6 » август

М.Ў.

**5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши Малака талабларига
ТАКЛИФИ**

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши Малака талабларини ишлаб чиқишда битирувчиларнинг умуммаданий ва касбий компетенциясига бўлган қуйидаги талабларни инобатга олишингизни сўрайди:

Битирувчи қуйидаги умуммаданий компетенцияларга эга бўлиши керак:

- фан ва техниканинг замонавий ривожланиши шароитларида янги билимларни эгаллаш ва амалий фаолиятга татбиқ қилиш қобилияти;
- ўзгариб бораётган шароитларда ўзини такомиллаштириб бориш қобилияти ва зарурат бўлганда ўзининг касбий фаолияти профилини ўзгартиришга ҳозирлиги;
- ўзининг бўлажак касбининг ижтимоий муҳимлигини тушуниши, ўз касбий фаолиятини бажаришга юқори мотивацияга эга бўлиши;
- ностандарт вазиятларда тўғри ташкилий-бошқарув ечимларни топа билиши ва масъулиятни ҳис қилиши – бошқарув компетенцияси.

Битирувчи қуйидаги касбий компетенцияларга эга бўлиши керак:

- билимларини амалиётда ижодий қўллаш қобилиятига эга бўлиши;
- информацияни олиш, сақлаш, қайта ишлашнинг асосий методлари ва воситаларидан фойдаланиш қобилиятига эга бўлиши;
- тракторларни лойиҳалаш, синаш ва ишлаб чиқариш жараёнларини режалаштириш, ташкил қилиш, информацион таъминоти масалаларини ечишга кодир бўлиши;
- техникавий ҳужжатларни тузиш қобилиятига эга бўлиши;
- соҳа техникавий тизимларининг ҳолатини назорат ва диагностика қилиш, ростлаш ишларини бажариш ва синаш қобилиятига эга бўлиши;
- соҳанинг назарий ва амалий муаммоларини билиши ва уларни ечиш йўллари топа олиши;
- илмий-тадқиқотларни ўтказа олиши;
- янги илмий ҳамда амалий натижаларни қўлга кирита олиши;
- илмий муаммоларни ҳал этишнинг концептуал ва назарий моделларини ишлаб чиқа олишлари.

«Universal technology va materiallar» МЧЖ директори Ж.Н. Садыков

**МАЛАКА ТАЛАБЛАРИ ВА ЎҚУВ РЕЖАЛАРИНИ
ТУРДОШ ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ БИЛАН
КЕЛИШУВ БАЁННОМАСИ**

« 6 » 08 2018 йил

Тошкент ш.

Раис: Тошкент давлат техника университети ўқув ишлари бўйича проректори О.Зарипов.

Котиб: Тошкент давлат техника университети Ўқув-услубий бошқарма бошлиғи муовини Н. Мамбетов.

Қатнашдилар: Ишчи гуруҳ раиси ва аъзолари, тегишлилиги бўйича профессор-ўқитувчилар ва Тошкент автомобил лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институти ўқув ишлари бўйича проректори ҳамда етакчи профессор-ўқитувчилари.

КУН ТАРТИБИ:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислох қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида институтда тажрибали профессор-ўқитувчилардан иборат ишчи гуруҳ томонидан тайёрланган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши учун ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокамаси.

ЭШИТИЛДИ: О.Зарипов - **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши учун тайёрланган Малака талаблари ва ўқув режаси Тошкент давлат техника университетининг тегишли кафедралар етакчи профессор-ўқитувчилар ва манфаатдор sanoat корхоналарининг малакали мутахассислари томонидан битирувчиларини билим ва кўникмаларига қўйиладиган талаблар ва таклифлари асосида тузилди. Тошкент автомобил йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институтининг профессор-ўқитувчилари билан ҳамкорликда ушбу Малака талаблари, ўқув режалари ва ўқув дастурлари ўқув жараёнларига мос келади деган хулосага келишди. Бу масалалар бўйича кимда қандай фикрлар бор?

СЎЗГА ЧИҚДИ: Тошкент кимё технологиялари институтининг ўқув услубий бошқарма бошлиғи Р. Сайфутдинов, Ҳақиқатан ҳам бизлар юқорида келтирилган таълим йўналиши учун ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режалари ўқув жараёнига зарур ва мос келади деб ҳисоблаймиз ва уларни тасдиқлаш учун Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузури-даги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълимини ривожлантириш марказига тақдим этиш мумкин.

ҚАРОР ҚИЛИНДИ:

1. Турдош ОТМлар вакилларини ҳамда университет профессор-ўқитувчиларини жалб этган ҳолда Тошкент давлат техника университетиде ташкил этилган Ижодий ишчи гуруҳлар томонидан ишлаб чиқилган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналишининг Малака талаблари ва ўқув режалари Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислох қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган меъёрларига қаътий амал қилинган ва Вазирлик томонидан тасдиқланган тамойил асосида ишлаб чиқилгани инобатга олинсин.

2. Ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларининг лойиҳаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлаш учун турдош ОТМлари ва манфаатдор вазирликлар (идоралар) ва асосий иш берувчи корхоналарда экспертизадан ўтказилган (“Келишув баённомалари”, “Келишув далолатномалари” ва мутахассислар “Тақризлари” билан расмийлаштирилган ва Малака талабларига илова этилган).

3. Экспертиза натижасида мутахассислар томонидан аниқланган камчилик ва тақлифлар Малака талаблари ва ўқув режаларининг охириги лойиҳаларини ишлаб чиқишда инобатга олинсин.

4. Ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлашга тавсия этилиши учун Вазирлик ҳузуридаги Олий ва ўрта махсус, касб-хунар йўналишлари бўйича Мувофиқлаштирувчи кенгаш муҳокамасига тақдим этилсин.

Раис

Котиб

О.О.Зарипов

Н. Мамбетов

Малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқувчилар ва асосий кадрлар
истеъмолчилари ўртасида келишув
ДАЛОЛАТНОМАСИ

“ 6 ” 08 2018 й.

Тошкент ш.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислох қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг камровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида институтда тажрибали профессор-ўқитувчилардан иборат ишчи гуруҳ томонидан тайёрланган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши учун ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режалари муҳокама қилинди.

Биз қуйида имзо чекувчилар - “Universal technology va materiallar” МЧЖ директори Ж. Садыков, “Тошкент труба заводи” МЧЖ ҚК бош муҳандис ўринбосари А. Колотова ва Тошкент давлат техника университети ректори С.Турабджанов **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналишининг Малака талаблари ва ўқув режалари мазмуни билан танишиб, келишув ҳақида ушбу далолатномани туздик:

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларининг ишлаб чиқилишида ривожланган хорижий давлатларнинг энг яхши таълим муассасаларини 300 талик рўйхатига кирувчи ОТМ нинг ўқув режалари таҳлил қилинди ва ўқув режаларини тузишда инobatга олинди. Бундан ташқари асосий кадрлар истеъмолчилари бўлган ишлаб чиқариш корхоналарининг битирувчиларнинг малакаларига қўйиладиган талаблари инobatга олинган.

Малака талаблари ва ўқув режасининг ишлаб чиқилишида фанлар таркиби, уларнинг мазмуни, маъруза, амалий, лаборатория машғулотларига ажратилган юкламалар ҳажми, фанларнинг семестрларда ўқитилиш кетма-кетлиги ҳамда малакавий амалиётларни ўтказиш муддатлари тўғри шакллантирилган.

Ишлаб чиқилган малака талаблари ва ўқув режаларини ўрнатилган тартибда тасдиқлашга тавсия этилиши мақсадга мувофиқ.

“Universal technology va materiallar” МЧЖ директори

Ж. Садыков

“Тошкент труба заводи” МЧЖ ҚК
бош муҳандис ўринбосари

А. Колотова

Тошкент давлат техника университети ректори

С.Турабджанов

ТошДТУ “Технологик машиналар ва жиҳозлар” кафедраси профессор-ўқитувчилари
томонидан ишлаб чиқилган 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар
(машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалавриат таълим йўналиши
Малака талабларига
ТАҚРИЗ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислох қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** бакалавриат таълим йўналиши учун Ислон Каримов номидаги Тошкент давлат техника университети профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари республикамизда бу таълим йўналишида малакали кадрлар етиштириб беришда долзарб ва муҳим аҳамиятга эга.

Малака талабини ишлаб чиқишда бакалавриат таълим йўналиши битирувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўрсатилган малака талаблари ҳисобга олинган.

Олдинги бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми билан қиёслаганда янги малака талаби бўйича бакалавриатда “Гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар” ва “Математик ва табиий-илмий фанлар” блоклари бирлаштирилиб, номи “Гуманитар фанлар ва табиий-илмий фанлар”га ўзгартирилди ва умумий юклама ҳажми 15-20 %дан 20-30%гача оширилди. “Умумқасбий фанлар” блокнинг ҳажми 45-50 %дан 30-50 %гача, “Ихтисослик фанлари” блокнинг ҳажми 10-15%дан 20-35 %гача кўпайди. Шу билан бирга бакалавриатда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 16 ҳафтадан 30 ҳафтага оширилди ва аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 32 соатдан 30 соатга қисқартирилди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилган.

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалавриат таълим йўналиши учун тайёрланган Малака талаблари замон талабларига жавоб беради ҳужжат сифатида қабул қилиш мумкин ва тасдиқлашга тавсия этилади.

“Тошкент труба заводи” МЧЖ
бош муҳандис ўринбосари

А. Колотова

**5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалавриат таълим йўналишининг малака талабларига
ТАҚРИЗ**

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалавриат таълим йўналишида билим олишни таъминлайдиган малака талаблари тайёрланиши республикамизда малакали кадрлар етиштириб беришда муҳим аҳамиятга эга.

Малакка талаблари куйидаги бўлимларни ўз ичига олган: қўлланиш соҳаси; таълим йўналишининг тавсифи; 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича бакалаврлар касбий фаолиятининг тавсифи; бакалаврнинг тайёргарлик даражасига қўйиладиган талаблар; бакалавриат таълим йўналиши ўқув режаси ва фан дастурлари мазмунига қўйиладиган умумий талаблар.

Малака талаблари даражасида малакали кадрлар тайёрлаш долзарб масала, малака талаблари етакчи мамлакатлар стандартлари тажрибасига асосланиб ишлаб чиқилган.

Ушбу Малака талаблари бакалаврларнинг тайёргарлик даражаси ва зарурий билимлар мазмунига қўйиладиган талабларни белгилайди. Мазмунан Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида белгиланган вазифаларни акс эттириб, бевосита соҳага тегишли юқори сифатли, рақобатбардош кадрлар тайёрлашга қаратилган.

Малака талабларида ўқишнинг меъёрий муддати, касбий фаолият соҳаси ва объектларнинг тавсифи, касбий фаолият турлари ва мослашиш имкониятлари кенг ёритилган.

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалавриат таълим йўналиши учун тайёрланган Малака талаблари замон талабларига жавоб беради, асосий хужжат сифатида қабул қилиш мумкин ҳамда тасдиқлашга тавсия этилади.

Такризчи

Директор

«Universal technology va
materiallar» МЧЖ

Садыков

Ж.Н.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС КАСБ-ХУНАР ТАЪЛИМ
ЙЎНАЛИШЛАРИ БЎЙИЧА ЎҚУВ-УСЛУБИЙ БИРЛАШМАЛАР ФАОЛИЯТИНИ
МУВОФИҚЛАШТИРУВЧИ КЕНГАШНИНГ
ўқув-услубий бирлашмаси мажлисининг

- сон БАЁННОМАСИ

« 16 » 08 2018 йил

Тошкент шаҳри

Қатнашдилар: Бирлашма раиси С. Турабджанов (ТДТУ).

Аъзолари: О.Зарипов (ТДТУ), Н. Мамбетов (ТДТУ), Д.Бердиев (ТДТУ), Ш.Каримов (ТДТУ), Ф.Норхужаев (ТДТУ), Н. Тураходжаев(ТДТУ), Н. Дуняшин (ТДТУ), Қ.Каримов(ТДТУ), У.Зиямухамедова (ТДТУ).

КУН ТАРТИБИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислох қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Републикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида, Ислон Каримов номидаги Тошкент давлат техника университети профессор-ўқитувчилари томонидан хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиш ҳамда уни тасдиқлаш учун тавсия этиш.

ЭШИТИЛДИ:

1. О.О. Зарипов – Тошкент давлат техника университети ўқув ишлари бўйича проректор, техника фанлар доктори.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2909-сонли, 2017 йил 5 майдаги “Ўзбекистон Республикасида тиббий таълим тизимини янада ислох қилиш чора-тадбирлари тўғрисида” ПҚ-2959-сонли, 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг

иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли, 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарорларида, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғида белгиланган вазифаларни ижросини таъминлаш мақсадида институтда тажрибали профессор-ўқитувчилардан иборат ишчи гуруҳ тузилди. Ишчи гуруҳ аъзолари томонидан 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида Малака талаблари ва ўқув режалари ишлаб чиқилди. Уларга “Тошкент труба заводи” МЧЖ ҚҚ, «Universal technology va materiallar» МЧЖ корхоналаридан тақризлар олинди. Кадрлар истемолчилари ва турдош олий таълим муассаси Тошкент кимё технологиялари институти билан келишув мажлиси ўтказилиб, баённома ёзилиб, тасдиқланди.

Сизлардан тайёрланган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини муҳокама қилиб, ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиришларингизни сўрайман.

СЎЗГА ЧИҚДИЛАР:

1. **Д.М.Бердиев – бирлашма аъзоси, доцент.** ТДТУ механика факультетининг декани. Ҳурматли бирлашма аъзолари, профессор-ўқитувчиларимиз ҳалқаро тажрибаларни ўрганиб, уларни таҳлил қилиб, Республикаимиз ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг истиқболларини, фан, технология ютуқларини ва кадрлар истемолчиларининг талабларини инобатга олиб, **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини ишлаб чиқишди. Шунинг учун ишлаб чиқилган Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этаман.

2. **Ш.А. Каримов – бирлашма аъзоси, профессор.** Ҳурматли бирлашма аъзолари, институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини қўйилган талабларни ўзида тўлиғича акс эттирган ва меъёр талабларига тўлиқ жавоб беради. Улар олий таълим йўналишлари ва мутахассисликлари классификаторига мос равишда пайвандлаш ишлаб чиқишда замонавий инновацион технологиялар бўйича чуқур билим ҳамда амалий кўникмаларни бажаришга мўлжалланган. Шунинг учун ишлаб чиқилган 5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этаман.

3. **Бирлашма аъзоларидан:** доцент, техника фанлар номзоди Н.С. Дуняшин, техника фанлар доктори Ф.Р. Норхужаев, профессор, техника фанлар доктори Р.

Сайфутдинов (ТКТИ) лар ҳам сўзга чиқиб, ишлаб чиқилган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини замонавий талаблар асосида тайёрланган, уларда хорижий тажрибалар ҳамда прокат ишлаб чиқариш технологиясининг барча соҳаларидаги ислохатлар инобатга олинган деб таъкидлашди. Шунингдек, улар ишлаб чиқилган таълим йўналишининг Малака талаблари ва ўқув режаларини тасдиқлаш учун тавсия этишди.

4. С.М. Турабджанов - бирлашма раиси, профессор. Институтимиз профессор-ўқитувчилари томонидан ишлаб чиқилган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режалари олий таълим талаблари асосида тайёрланган, уларда Республикамиз металларга босим билан ишлов бериш соҳасида рўй бераётган иқтисодий ислохатлар ҳамда халқаро тажрибалар тўлиғича ўз аксини топган деб ўйлайман.

Шунинг учун муҳокамага қўйилган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллаш ва тасдиқлаш учун тавсия этишларингизни сўрайман.

ЙИҒИЛИШ ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Тошкент давлат техника университети профессор-ўқитувчилари томонидан кадрлар истемолчилари талаблари ва хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини маъқуллансин.

2. Хорижий тажрибалар асосида ишлаб чиқилган **5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)** таълим йўналиши бўйича Малака талаблари ва ўқув режаларини Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигида ташкил қилинган ишчи гуруҳ вакиллари томонидан экспертизадан ўтказиш ҳамда ўрнатилган тартибда тасдиқланиши учун Олий ва ўрта махсус, касб-хунара таълимини Ривожлантириш марказига топширилсин.

**Ўқув-услубий
бирлашма раиси, профессор**

С. М. Турабджанов

**Ўқув-услубий бирлашма
котиби**

Н. Мамбетов

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалавриат таълим йўналишининг малака талаби ишлаб чиқишига

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

5320300 – Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш) бакалавриат таълим йўналиши малака талабини ишлаб чиқишда қуйидаги меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга асосланилди:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-2909-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 27 июлдаги “Олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда иқтисодиёт соҳалари ва тармоқларининг иштирокини янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-3151-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 4 июндаги “2018/2019 ўқув йилида Ўзбекистон Республикасининг Олий таълим муассасаларига ўқишган қабул қилиш тўғрисида”ги ПҚ-3769-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 5 июндаги “Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги ПҚ-3775-сонли қарори;

Ўзбекистон Республикаси Президенти Девонининг 2018 йил 4 апрелдаги 5002-сонли топшириғи;

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2018 йил 7 июндаги “Олий таълим муассасаларининг янги 2018/2019 ўқув йилига самарали тайёргарлик кўриш ишларини ташкиллаштириш тўғрисида”ги 504-сонли буйруғи.

Малака талабини ишлаб чиқишда бакалавриат таълим йўналиши битирувчиларига кадрлар истеъмолчилар томонидан кўрсатилган малака талаблари ҳисобга олинган.

Олдинги бакалавриат таълим йўналиши ўқув режасидаги юклама ҳажми билан қиёслаганда янги малака талаби бўйича бакалавриатда “Гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар” ва “Математик ва табиий-илмий фанлар” блоклари бирлаштирилиб, номи “Гуманитар фанлар ва табиий-илмий фанлар”га ўзгартирилди ва умумий юклама ҳажми 15-20 %дан 20-30%гача оширилди. “Умумкасбий фанлар” блокнинг ҳажми 45-50 %дан 30-50 %гача, “Ихтисослик фанлари” блокнинг ҳажми 10-15%дан 20-35 %гача кўпайди. Шу билан бирга бакалавриатда назарий таълим билан ишлаб чиқаришни боғлаш учун малакавий амалиёт муддатлари 16 ҳафтадан 30 ҳафтага оширилди ва аудитория машғулотларининг ҳафталик юкламаси 32 соатдан 30 соатга қисқартирилди.

Ушбу малака талаб “Кадрлар тайёрлаш миллий дастури”нинг мақсади ва вазифаларининг, шунингдек таълим-тарбияга йўналтирилган ҳамда

Президент, Вазирлар Маҳкамасининг қарор-фармонларини мукамал амалга оширилишига қаратилган.

Малака талаби дастурида миллий мустақиллик, демократия, бой миллий ва маънавий анъаналар, халқнинг теран интеллектуал имкониятлари ва умуминсоний қадриятлар тамойиллари ҳисобга олинди.

Малака талаби асосида таълим олувчиларда чуқур билим, мустақил фикрлаш, юксак касбий малакавий кўникма шаклланиши таъминланади.

Ушбу малака талаби халқаро тажриба, техника, технологиялар, фаннинг ривожланиш даражаси ва ютуқлари иқтисодий устуворлик шароитида кадрларга нисбатан ишлаб чиқариш ва амалиётда қўйиладиган талабларни ҳисобга олган ҳолда илмий асосланади.

Ўқув юкчасининг оддийдан мураккабга қараб тузилишига эришилганлиги натижасида таълим олувчиларнинг қобилиятлари ва эҳтиёжларига кўра таълимни табақалаштириш имкониятлари ҳисобга олинди.

Таълим олувчилар ва битирувчиларни тайёрлаш, таълим фаолияти сифатини баҳолаш мезонлари ва тартибларининг белгиланган меъёрий-қоидаларга мослигига эришилди.

Малака талабнинг қулайлиги - унинг бажарилишини назорат қилиш, меъёр ва талаблари бузилишининг олдини олиш имкониятлари инобатга олинган бўлиб, таълим йўналишининг малака талабини ишлаб чиқишда муҳим аҳамият касб этди.

5320300 – *Технологик машиналар ва жиҳозлар (машинасозлик ва металга ишлов бериш)* бакалаврият таълим йўналишига тажрибада текширувдан ўтган таълим ҳамда ишлаб чиқариш амалий фаолиятларининг илғор меъёрлари киритилди.

Малака талабини ишлаб чиқишда мамлакат ижтимоий-иқтисодий тарақиётининг истиқболлари, жамият эҳтиёжи, фан, техника, технология ва маданият ютуқлари, кадрлар тайёрлаш борасида жаҳон тенденцияларидан келиб чиқиб, иқтисодиёт соҳаларининг модернизациялашув шароитида кадрлар истеъмолчиларининг талабларини олий таълим мазмунига тезкор жорий этишига тегишли шароитлар яратиш, олий таълим давлат талим стандартларини халқаро амалиётдаги академик стандартлар билан уйғунлаштирилди ҳамда уларни узвийлиги таъминланди.

Тошкент давлат техника
университети ўқув ишлари
бўйича проректор

О.О.Зарипов